

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

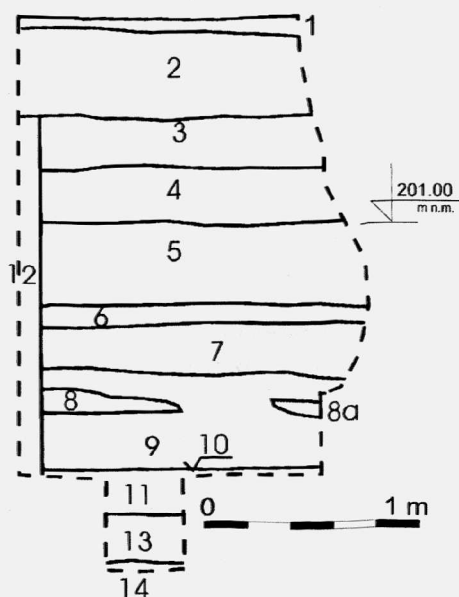
Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

Obr. 100. Mutěnice. Situace 3, JV profil. Mutěnice (Bez. Hodonín). Die Lage 3, SÖ Schnitt.

Podle indikační skici stabilního katastru se zde již roku 1827 nacházela ulička bez patrných staveb. Zánik objektu je možné klást na základě analýzy keramiky do 16.–17. století, snad v souvislosti s událostmi třicetileté války. O drastických účincích této války vypovídají písemné prameny, v nichž se ještě k roku 1673 zmiňuje v Mutěnicích 62 poustek (Štěpánek 2002, 353). Méně pravděpodobná je možnost, že styková plocha představuje povrch komunikace. Situaci nelze dávat ani do souvislosti s mutěnickou tvrzí vzniklou v pozdním středověku na místě johanitské komendy, která je lokalizovaná do okolí farního kostela (Měřínský 2002, 48).

František Kostrouch

Literatura

- Kostrouch, F. 2006: *Mutěnice, ul. Masarykova, ul. Strmá*. Nálezová zpráva o záchranném archeologickém výzkumu při stavbě vodovodu. Archiv MM Hodonín A-2614.
- Měřínský, Z. 2002: Od dávných věků k branám historie, in: Jan, L. – Štěpánek, V. (ed.), *Mutěnice. Dějiny vinařské obce*. Mutěnice.
- Štěpánek, V. 2002: Obyvatelstvo, in: Jan, L. – Štěpánek, V. (ed.), *Mutěnice. Dějiny vinařské obce*. Mutěnice.

Resumé

Hodonín (Bez. Hodonín). Masarykova – Strmá Strasse. Mittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLDŘIŠOV (okr. Opava)

„Na plšské cestě“, parc. č. 291/1, 1132, 631, 302. Středověk, novověk. Příkop, sídlíšní objekt. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum (č. akce NPÚ Ostrava 43/06) na západním okraji obce v polní trati „Na plšské cestě“ proběhl

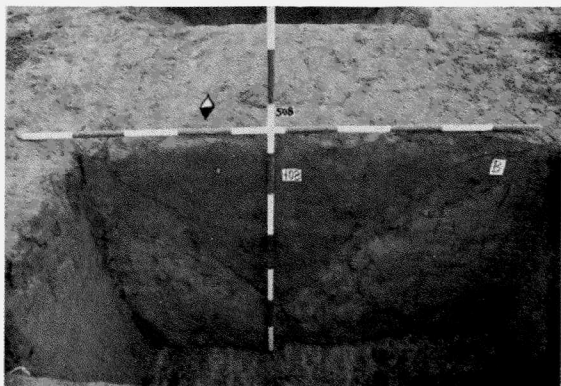

Obr. 101. Oldřišov. Pohled na zaoblené nároží středověkého příkopu (k. 508) od jihovýchodu. Oldřišov. Blick auf die abgerundete Ecke des mittelalterlichen Grabens (K. 508) von SO.

v době od září do listopadu 2006 v souvislosti se stavební akcí „Komunikace, inženýrské sítě a ČOV pro zástavbu RD v Oldřišově“. Na skryté ploše byly vedle osady ze starší doby římské dokumentovány také středověké a novověké nálezové situace (popis naleziště – viz kap. Doba římská a stěhování národů).

V severovýchodní části zkoumané plochy, v kontaktu se západním okrajem oldřišovského intravilánu, byla zaznamenána část takřka pravouhlého příkopového ohrazení se zaobleným nárožím (obr. 101). Z ramene příkopu, orientovaného V–Z, tedy rovnoběžně s osou intravilánu obce, byl odkryt úsek dlouhý 65 m, dále byl tento útvar porušen výraznou erozní rýhou, kterou dnes prochází úvozová cesta. Druhé rameno příkopu, navazující S směrem pod úhlem 110°, bylo v rámci skryté plochy odkryto v délce 11 m. Další 72,5 m dlouhý úsek byl již mimo zkoumanou plochu identifikován pomocí ruční vrtné soupravy, jeho průběh zde byl navíc ověřen i bagrovanou sondou. Profil příkopu, který byl zjištěn položením několika řezů, se pohyboval od tvaru vyložené hroty (obr. 102) po mísovitý. Míra zahloubení příkopu dosahovala až 1,0 m, maximální šířka příkopu byla cca 2,0 m.

Datace i funkční interpretace příkopu je obtížná. Ze zkoumané části homogenní ulehle výplně pochází pouze minimum nálezů. Kromě několika fragmentů strusek a jednoho zlomku železného předmětu se jedná o 19 keramických frag-

Obr. 102. Oldřišov. Profil příkopu (k. 508).
Oldřišov. Schnitt durch den Graben (K.508).

Obr. 103. Oldřišov. Pohled na obdélný novověký objekt (k. 504) ze vstupní šiji od jihovýchodu.
Oldřišov. Blick auf den neuzeitlichen Erdkeller mit der Eingangsrampe von SO.

mentů širšího časového rozpětí (doba římská – středověk). Většina z nich se koncentrovala při povrchu výplně, stav jejich dochování umožňuje dát tyto nálezy do souvislosti s intruzemi v důsledku zemědělské činnosti. Je třeba ale zmínit, že se mezi nimi vyskytují i zlomky grafitové keramiky, kterou lze na základě opavských analogií datovat do období 12./13.–1. pol. 13. stol. Ačkoliv se v bezprostředním okolí odkryté části příkopu nacházely objekty ze starší doby římské, nebyl se žádným z nich v superpozici. Pouze část ramene orientovaná Z-V byla evidentně zahlobena do splachové vrstvy s málo početnými nálezy z doby římské, která zde vyplňovala mělkou terénní depresi. Z vlastní výplně příkopu se podařilo prozatím (část výplně bude plavena) získat 3 keramické zlomky, mezi nimi i větší fragment spodku redukčně vypálené nádoby s podsyaným dnem, který odpovídá staršímu horizontu opavské vrcholné středověké keramiky (2. pol. 13. stol.–14. stol.). Tyto okolnosti spolu s variabilním profilem dna nejspíše vylučují současnost příkopu s germánským sídlištěm. V nepočetném náleзовém souboru na druhou stranu zcela absentují pozdně středověké a novověké nálezy, takže není pravděpodobná ani datace do tohoto období, především proto, že zkoumaná plocha nepochybně musela být intenzivně zemědělsky obdělávána, a tedy i kontaminována sídlištěním odpadem. Jako nejpravděpodobnější se tak jeví časové zařazení příkopu do doby nepříliš vzdálené emfyteutickému

vysazení Oldřišova (přibližně 30.–40. léta 13. stol.) premonstráty z kláštera Hradisko. Provéřit bude třeba i možný vztah příkopu k pozemku příslušnému až do novověku k dědičné ruchtě, situované právě na východním okraji oldřišovského intravilánu.

V jižní části zkoumané plochy byl vedle několika recentních jam dokumentován i novověký zahlobený objekt obdélného půdorysu (4,7 × 3,6 m), s přímými stěnami a rovným dnem, zahlobený cca 1,3 m do podloží (obr. 103). Objekt byl na délku orientován Z-V, uprostřed jižní (delší) stěny byla umístěna vstupní šije se čtyřmi schody. Tento objekt, který byl zjevně zahlobenou částí nějaké dřevohliněné stavby (ve spodní části výplně se nacházel charakteristický zával přepálené hliněné omazávky) sloupové konstrukce, zanikl teprve v závěru 2. sv. války, jak dokládají četné nálezy, ze kterých lze zmínit např. plynovou masku a různé druhy munice.

Tereza Krasnokutská, Michal Zezula

Resumé

Oldřišov (Bez. Opava), „Na plšské cestě“. Mittelalter, Neuzeit. Graben, Siedlungsobjekte. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)

Křížkovského č. o. 10, č. p. 512, parc. č.st. 208. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

První etapa rekonstrukce budovy Filozofické fakulty Univerzity Palackého na Křížkovského ulici č. 10 si vyžádala archeologické zásahy v několika místech, pouze v jednom případě však přinesly pozitivní výsledky. Budova se nachází v jihozápadní části olomouckého Předhradí, v oblasti tzv. Petrského návrší (obr. 104). Poloha sondy S1/06 je vymezena souřadnicemi X = 1.121.447,01; Y = 546.488,80.

V srpnu až září byl realizován výkop pro základy únikového schodiště o rozměrech 8,6 × 4,6 m. Výkop se nacházel při západní straně budovy FF, v prostoru průchodu do Bezručových sadů. Při odstraňování novodobého suťovitého zasypu byly odkryty tři kamenné zdi (k. 901–903) částečně porušené výkopy. Dochované koruny se nacházely v hloubce 40–50 cm (k. 901) a 80–90 cm (k. 902 a 903) pod úrovní současného povrchu, základová spára ležela v hloubce 1,4–1,6 m; zdi byly založeny na skalní podloží. Maximální dochovaná výška zdiva činila 90 cm, šířka zdi 903 byla 90 cm, u zdi 901 i 902 chybí jeden líc, dochovaná šířka se pohybovala od 40 do 90 cm. Protože suť sahala až na skalní podloží (povrch již od hloubky 90 cm pod současným terémem), není možná jejich přesná datace. Pouze na severním profilu stavební jámy se dochoval zbytek souvrství, jehož nejspodnější část je nálezy keramiky datovaná do konce 13.–14. století.

Pozůstatky zdi s největší pravděpodobností náležely některé ze stavebních fází kláštera s kostelem sv. Jakuba. Klášter augustiniánek kanovnic byl založen na pozemcích „U sv. Petra“ na počátku 13. století, k r. 1272 je bezpečně doložena existence konventního kostela sv. Jakuba. Roku 1523 byl klášter zrušen, byl neobývaný. Na konci 60. let 16. století získali budovy náhradou za svůj původní konvent minorité, kteří zde působili až do zrušení kláštera roku 1875. Objekt byl adaptován a od r. 1787 sloužil jako c. k. filiální zao-